

Список використаних джерел

1. *Амбросов В. Я.* Ефективність виробництва оригінального та елітного насіння зернових колосових культур / В. Я. Амбросов, Н. Ю. Єгорова // Вісн. аграр. науки. — 2010. — № 5. — С. 66–71.
2. *Худолій Л. М.* Економічний механізм формування і функціонування ринку зерна в Україні: монографія / Л. М. Худолій. — К.: ІАЕ, 1998. — 211 с.
3. *Шпичак О. М.* Теоретико-методологічні аспекти ціноутворення на сільськогосподарську продукцію / О. М. Шпичак // Економіка АПК. — 2012. — № 8. — С. 3–10.

Мартишев П. А.,

науковий керівник — **Дем'яненко С. І.,** д.е.н., професор,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана», м. Київ

НАПРЯМИ ЗНИЖЕННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА

Мета даної роботи — обґрунтування залежності собівартості продукції рослинництва від розміру оброблюваної площі, технології виробництва продукції та технічних засобів, пропозиція ряду заходів щодо зниження витрат.

Аналізуючи динаміку рентабельності виробництва продукції рослинництва в Україні з 2000 по 2013 рік, бачимо, що зростання собівартості продукції відбувається швидшими темпами, ніж підвищення цін на саму продукцію. Отже, зниження собівартості є необхідною умовою успішного розвитку аграрного сектору України.

Розглянемо залежність собівартості виробництва і площі поля. З даних табл. 1 видно, що довжина гону зменшилась у 20 разів, а оброблювана площа — у 400; собівартість продукції зросла в 2 рази, витрати палива збільшились у 3,5 разу, а рентабельність взагалі стала мінусовою. Тобто, при врожайності навіть 40 ц/га неефективно виробляти на малих площах продукцію, тому що вона збиткова.

Серед аграрних виробників найбільшу частку займають малі та середні підприємства. Очевидно, що їх низька прибутковість обумовлена не лише низьким рівнем державної підтримки, але й зазначеними вище факторами. Щорічно виробники та держава втрачають сотні мільйонів гривень. Вирішити проблему можливо за рахунок активного розвитку міжгосподарської кооперації, яка

сприятиме суттєвому зменшенню собівартості продукції та підвищенню продуктивності праці.

Таблиця 1

**ВПЛИВ РОЗМІРУ ОБРОБЛЮВАНОЇ ПЛОЩІ
НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОБНИЦТВА ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ
ПРИ ВРОЖАЙНОСТІ 4 Т/ГА В ЗОНІ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ**

Довжина гону, м	Зібрана площа, га	Собівартість 1 т зерна, грн		Витрати палива, л/га	Собівартість зерна з 1 га, грн	Рентабельність, %
		всього	у т.ч. палива			
2000	400	1073,1	310	35,5	4138	28,5
1585	250	1200	369,5	56,72	4806	25,1
1000	100	1341,2	420,5	78,55	5365	12,1
800	64	1460	470	84,1	5839	10,5
600	36	1552,2	520	94,5	6208	-3
400	20	1729	581,2	99,9	6916	-13
200	4	1862,6	677,8	106,8	7400	-18,9
100	1	2173,8	764,6	123	8636,44	-23,4

Звернемо увагу на вибір ефективної системи зниження витрат. Оптимальною є система менеджменту, яка базується на так званій технології «ощадного виробництва» (lean production). Суть даної системи полягає у прискоренні процесу виробництва та реалізації товару шляхом усунення непотрібних операцій і втрат, мінімізації запасів, швидкому реагуванні на попит, постійному вдосконаленні.

Розробники концепції виділяють вісім видів втрат, які виникають в умовах неефективного управління підприємством:

- надлишкові запаси;
- брак;
- непотрібні переміщення;
- непотрібні операцій та процеси;
- непотрібне транспортування;
- надмірне очікування;
- перевиробництво;
- невикористаний творчий потенціал працівників.

Специфічними для АПК є такі види втрат:

- а) нерівномірність виконання технологічних операцій;
- б) перевантаження техніки, операторів і виконавців під час напружених періодів польових робіт.

Дана концепція має обмежене застосування в АПК у зв'язку з сезонністю виробництва. Найкраще вона застосовується у овочівництві закритого ґрунту та деяких галузях тваринництва, тобто там, де нівелюється природна циклічність.

Розглянемо основні напрямки впровадження системи «ощадного виробництва» в рослинництві:

1. Застосування мінімальної та нульової систем обробітку ґрунту.
2. Використання комбінованих ґрунтообробних агрегатів і посівних комплексів.
3. Виведення скоростиглих гібридів рослин.
4. Система точного землеробства.
5. Оптимальне поєднання рослинницьких і тваринницьких галузей.

Перелік запропонованих заходів буде сприяти концентрації та інтенсифікації виробництва продукції рослинництва, зниженню її собівартості, що стане головним фактором успіху вітчизняних аграрних підприємств.

Список використаних джерел

1. Єрмаков О. Ю. Інновації енергозбереження у сільському господарстві // Вісник аграрної науки Причорномор'я. — 2008. — №4. — С. 26—32.
2. Коваль П. В. Особливості управління аграрними підприємствами за концепцією ощадного виробництва // Економіка АПК. — 2012. — № 5. — С. 91—98.
3. Кононенко М. П. Обґрунтування оптимізації нормативних витрат на виробництво сільськогосподарської продукції // Економіка АПК. — 2009. — №6. — С. 31—40.

Мачіха І. В.,

науковий керівник — **Рубай О. В.,** к.е.н., доцент,
Львівський національний аграрний університет, м. Дубляни

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ФІНАНСУВАННЯ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ

Здоров'я населення — багатство країни, один з суттєвих чинників соціально-економічного розвитку, тому його збереження і